

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. All questions carry equal marks.

1. Attempt any **two** of the following:
  - A. Bring out the contribution of Inscriptions and seals as sources of Ancient Indian history.
  - B. Explain the importance of secular literature as a source of Ancient Indian history.
  - C. State how the history of Ancient India can be explained with the help of accounts of western travellers.
2. Attempt any **two** of the following:
  - A. Describe the economic conditions of the Harappan period.
  - B. Examine the main features of Harappan religion.
  - C. Citing examples, explain how Indus Valley civilization was an urban civilization.
3. Attempt any **two** of the following:
  - A. What do you understand by Janapada? Trace its evolution.
  - B. Discuss in detail about the social life during the Vedic period.
  - C. Explain the nature of rites and rituals during Vedic age.
4. Attempt any **two** of the following:
  - A. Review the administration of the 16 Mahajanapadas in the 6th century B.C.
  - B. Account for the rise and spread of Buddhism in Ancient India.
  - C. Assess the impact of Indo-Persian relations on Ancient India.
5. Write short notes on **any two** of the following:
  - a) Epics
  - b) Dress and food habits during Indus Civilization
  - c) Economic development during the Vedic age
  - d) Battle of Jhelum

मराठी रूपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) प्राचीन भारतीय इतिहासाची साधने म्हणून कोरीवलेख व मुद्रा यांच्या योगदानाचा मागोवा घ्या.
ब) प्राचीन भारतीय इतिहासाचे साधन म्हणून लौकिक साहित्याचे महत्व स्पष्ट करा.
क) प्राचीन भारताचा इतिहास हा पाश्चात्य प्रवाशांच्या वृतांतावरून कसा स्पष्ट करता येतो हे विशद करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) हडप्पा संस्कृतीतील आर्थिक परिस्थितीचे वर्णन करा.
ब) हडप्पा कालीन मुख्य धार्मिक वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
क) सिंधू संस्कृती ही नागरी संस्कृती होती हे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) जनपद म्हणजे काय? त्यांच्या उत्क्रांतीचा मागोवा घ्या.
ब) वैदककालीन सामाजिक जीवनाची सविस्तर चर्चा करा.
क) वेदकालीन संस्कार आणि विधीपद्धतींचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) इ.स.पु. ०६ व्या शतकातील सोळामहाजनपदांच्या प्रशासनाचा आढावा घ्या.
ब) बौद्ध धर्माच्या उदयाची व प्रसाराची कारणे विशद करा.
क) प्राचीन भारतावरील इंडो पर्शियन संबंधांच्या प्रभावाचे मूल्यमापन करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा

- १) महाकाव्य
२) सिंधू संस्कृतीतील वेशभूषा व आहार
३) वेदकालीन आर्थिक विकास
४) झेलामची लढाई

*****